

Länsstyrelsen i Stockholms län

Överklagande av bygglov för ny depåanläggning samt rivning inom Förrådet 5, Stockbyvägen 1, Lidingö

Naturskyddsföreningen Lidingö har, liksom andra berörda föreningar av miljö- och stadsbyggnadsnämnden Lidingö, fått möjlighet att överklaga beslut om bygglov för bussdepå, Förrådet 5, Lidingö.

Miljökonsekvensbeskrivning

För att goda beslut ska fattas måste man ha bra underlag!

Enligt SL:s inbjudan till samråd april-maj 2011, framkommer att Lidingö stad kräver att, i enlighet med kap 6 i miljöbalken, en MKB (miljökonsekvensbeskrivning) ska bifogas anmälan om miljöfarlig verksamhet.

I en MKB ska miljöaspekter integreras med planen, den ska upprättas tidigt i planprocessen medan det finns alternativa lokaliseringar och MKB:n ska sedan utgöra ett planeringsunderlag i hela planprocessen. Görs så finns det möjlighet att styra planen så att förutsättningarna vad gäller natur och miljö till och med kan förbättras jämfört med dagens situation.

Att på ett tidigt stadium integrera stödjande åtgärder och eventuella kompensationsåtgärder i planprocessen kan på så sätt främja en hållbar utveckling .

Miljöanmälan och konsekvensbeskrivning i ärendet är daterad 2011-08-26 och diariefördes 2011-09-02. Inget samråd har genomförts och handlingarna har inte legat till grund för beslut om bygglovet. MKB:n har avgränsats så att naturmiljön inte beaktas.

Den 26 oktober 2011 beviljade miljö- och stadsbyggnadsnämnden bygglov för nybyggnad av bussdepå inom Förrådet, Stockby 1. Beslut om miljöanmälan och miljökonsekvensbeskrivning kommer "tas vid senare tillfälle."

Naturskyddsföreningen ifrågasätter att miljö- och stadsbyggnadsnämnden den 2011-10-26 beviljade bygglov för nybyggnad av bussdepån i Stockby utan ett så viktigt beslutsunderlag som en MKB.

Inventering av större vattensalamander

Redan 2008, vid planering av en ny återvinningscentral i Stockby industriområde, påtalade (och visade) Naturskyddsföreningen för politiker och tjänstemän att det finns större vattensalamander i området. Området runt fastigheten Förrådet 5 är även känt för att hysa andra groddjur.

Den större vattensalamandern är rödlistad (hotad) och, liksom alla grod- och kräldjur i Sverige fridlyst. Först efter att Naturskyddsföreningen återunder hösten 2011 påtalat att arten finns i området gjordes en inventering den 18 oktober 2011. Under inventeringen påträffades inga groddjur eftersom de då krupit undan för sin vintersömn.

Större vattensalamander är upptagen i Bernkonventionen och i både bilaga II och IV i EUs art- och habitatdirektiv (Rådets direktiv 92/43/EEG). Listningen i bilaga IV innebär att arten är fridlyst.

Sveriges åtaganden i detta avseende regleras framförallt i Artskyddsförordningen (2007:845) och medför att såväl fortplantningsområden (vilket i praktiken betyder småvatten där arten påträffas) som viloplats (landområden kring småvatten där arten påträffas) är skyddade. Det innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa, fånga eller döda arten, eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplats samt att skada eller samla in ägg.

En del livsmiljöer som är väsentliga för arten, t.ex. småvatten i odlingslandskapet, omfattas av det generella biotopskyddet om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Dessutom kan såväl länsstyrelserna som Skogsstyrelsen enligt samma förordning förklara biotopskydd för vissa miljöer som är lämpliga för större vattensalamander, t.ex. småvatten med omgivande mark i skogslandskapet. Naturvårdsverket har även bedömt att utökade användningsmöjligheter av biotopskyddet erfordras och har utfärdat ett åtgärdsprogram för bevarande av arten och dess livsmiljöer.

Individer av större vattensalamander lämnar oftast sin lekdamm i juni – juli, perioden är betydelsefullt med avseende på när inventeringsinsatser bör göras. En inventering bör genomföras under lekperioden då de köns mogna djuren är i vattnet eventuellt kompletterat med ett sensommarsök av larver.

Vanligt är att individer söker hemområden inom en radie av 50-300 m från sin lekdamm, vilket utgör en viktig förutsättning för det hänsynstagande som måste ske. Individerna söker sig på land till håligheter under stenar, trädrötter, död ved och gnagargångar för övervintringen. Den större vattensalamandern har flera egenskaper som gör den känslig för förändringar i dess livsmiljö, vilket också utgör omständigheter som ska iaktas vid bedömning av påverkande åtgärder.

Det bör i sammanhanget även påpekas att en lagakraftvunnen detaljplan eller ett bygglov inte innebär att en åtgärd som är förbjuden i § 4 i artskyddsförordningen får ske utan en dispens enligt 14 § samma förordning. Det är vidare så att förekomst av fridlysta arter inom ett planområde tidigare bedömts utgöra grund för att det varit påkallat att miljökonsekvensbeskrivning belyst även exploaterings konsekvenser för sådana arter, exempelvis i detaljplaneärende i Kungsbacka 2005 (där regeringen upphävde kommunfullmäktiges beslut). **Det är alltså avgörande att tillräckliga kunskapsunderlag tas fram före beslut, så att inte planerings- och beslutsprocesser blir onödigt utdragna och kostsamma för det allmänna.**

Inventeringar måste genomföras under rätt årstid om de ska kunna användas som beslutsunderlag. Om inte inventeringar och kunskap finns att tillgå får man invänta rätt period så att en sådan kan

genomföras.

Naturresevat

Bussdepån planeras ligga på redan hårdgjord mark, men närheten till Långängen- Elfviks naturresevat gör det märkligt att Lidingö stad har fattat beslut utan att miljökonsekvensbeskrivning använts som beslutsunderlag. Att tillåta stadsutvecklingen ända fram till naturskyddade områdesgränser riskerar att leda till att stadsnaturen isoleras och kräver omfattande skötsel för att dess värden ska upprätthållas. Det är också viktigt att ta hänsyn till områdets ekologiska och sociala samspel med det omgivande landskapet.

I mötet mellan stad och natur är det viktigt att ha ett helhetsperspektiv. Övergångszoner i form av parker och trädgårdar är viktiga för att inte naturen finns i isolerade öar. Det är olyckligt att Lidingö stad i Stockby industriområde avser att tillåta så miljöstörande verksamhet som en bussdepå precis i gränsen till naturresevatet.

Slutsatser

Beslut om bygglov har fattats utan att MKB utgjort beslutsunderlag och erforderliga inventeringar utförts. Större vattensalamander som påträffats i området har skydd i EU:s art- och habitatdirektiv och Artskyddsförordningen (2007:845). Lekplatser och viloplats är skyddade och får inte förstöras.

I MKB:n har följande avgränsning gjorts:

”Den aktuella verksamheten kommer endast att ta i anspråk redan exploaterad mark. Därmed beaktas inte naturmiljö närmare i MKB:”

Avgränsningen är mycket olycklig med tanke både på påträffad större vattensalamander och närheten till naturresevat och populärt rekreativområde!

Naturskyddsföreningen Lidingö kräver att beslutet om bygglov hävs och att bättre underlag tas fram. Miljökonsekvensbeskrivningen ska utgöra underlag vid beslut och ingå i samråd.

Helena Klangemo / Naturskyddsföreningen Lidingö

Källor:

Naturvårdsverket (2007), Åtgärdsprogram för bevarande av större vattensalamander och dess livsmiljöer.

Naturvårdsverket (2011), Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 NV-01162-10, Beslut: 20 januari 2011

Regeringsrättens avgörande RÅ 2005:44 <https://lagen.nu/dom/ra/2005:44>